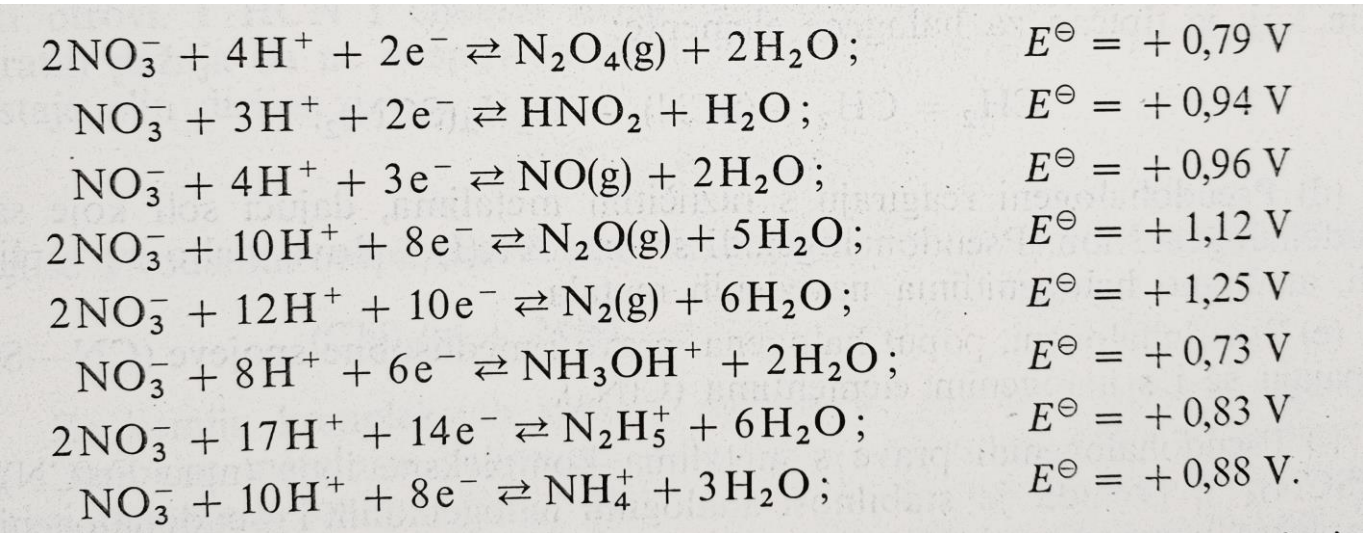

SEMINAR VI

Dušikova skupina elemenata
(pnikogeni elementi)

Zadatak 1. Predložite kako biste u laboratoriju pripravili sljedeće tvari i nacrtajte njihove strukturne formule:

- a) Elementarni dušik
- b) Dušikov(I) oksid
- c) Didušikov trioksid
- d) Amonijak
- e) Dušična kiselina
- f) Dimeća dušična kiselina

Zadatak 2. a) Reakcijom elementarnog bakra i koncentrirane dušične kiseline nastaje crvenosmeđi plin **A**. Isti plin nastaje i zagrijavanjem olovova(II) nitrata, a kao dodatni produkt nastaje i kisik. Napišite jednadžbe reakcija.

b) Hlađenjem posude ispunjene plinom dobivenim reakcijom bakra i dušične kiseline na $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ dolazi do smanjenja intenziteta boje plina u posudi, a grijanjem tako ohlađene posude vraća se crvenosmeđa boja. Objasnite promjene!

c) Kako temeljem pokusa grijanja i hlađenja plina **A** možete sa sigurnošću odrediti boju njegovog monomernog i dimernog oblika?

d) Otapanjem plina **A** u vodi nastaje smjesa kiselina u kojima je dušik u oksidacijskim stanjima +III i +V. Napišite jednadžbu reakcije.

e) Što će se dogoditi ako se u utupinu dobivenu pod d) ulije otopina kalijevog permanganata?

f) Sumpor izgara u atmosferi dušikovog(IV) oksida crvenkastim plamenom pri čemu dolazi do obezbojenja plinske smjese te nastajanja plinova **E** i **F**. Otvaranjem reakcijske posude na zraku ponovno nastaje plin **A**. Dodatkom vode u reakcijsku posudu dolazi do reakcije plina **E** s vodom pri čemu nastane kiselina **G**. Dodatkom vodene otopine barijevog klorida nastaloj otopini kiseline nastaje bijeli talog koji se ne otapa u vrućoj koncentriranoj klorovodičnoj kiselini. Identificirajte produkte **E**, **F** i **G** te napišite jednadžbe reakcija.

g) Napišite otapaju li se sljedeći dušikovi oksidi u vodi, a ako s njom i reagiraju napišite jednadžbu reakcije.

h) Kako biste u laboratoriju pripravili dušikov(V) oksid?

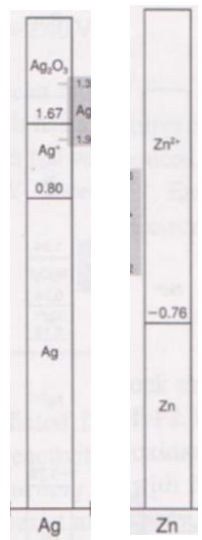
Zadatak 3.

- Nabrojite tri vrste soli koje se izvode iz amonijaka.
- Hoće li vodena otopina amonijevog nitrata biti kisela, lužnata ili neutralna?
- Dobili ste uzorak soli za kojeg niste sigurni je li po sastavu natrijev azid ili natrijev amid. Predložite pokus kojim biste dokazali sastav tog spoja.

Zadatak 4. a) Navedite kako biste u laboratoriju pripravili magnezijev nitrid.

- b) Napišite jednadžbu reakcije magnezijeva nitrda s vodom i naznačite hoće li dobivena otopina biti kisela, neutralna ili lužnata.

- c) I srebrov i cinkov azid su snažni eksplozivi, no srebrov je ipak snažniji. Objasnite zašto.

Zadatak 5. Nacrtajte strukturne formule hipodušikaste, peroksodušikaste i peroksodušične kiseline te navedite načine njihova dobivanja.

Zadatak 6. a) Spaljivanjem bijelog fosfora u suvišku kisika nastaje fosforov(V) oksid. Nacrtajte strukturu bijelog fosfora i fosforovog(V) oksida te napišite jednadžbu reakcije.

b) Otapanjem fosforovog(V) oksida u vodi nastaje triprotonska oksokiselina fosfora. Napišite jednadžbu reakcije i nacrtajte strukturnu formulu te kiseline.

c) Ako se u 100,0 mL te kiseline koncentracije $0,20 \text{ mol L}^{-1}$ doda 0,340 g čvrstog natrijeva hidroksida izračunate pH dobivene otopine.

d) Ako se u 100,0 mL te kiseline koncentracije $0,20 \text{ mol L}^{-1}$ doda 1,14 g čvrstog natrijeva hidroksida izračunajte pH dobivene otopine.

$$K_{a1} = 7,11 \cdot 10^{-3}; K_{a2} = 6,32 \cdot 10^{-8}; K_{a3} = 4,50 \cdot 10^{-13}$$